

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Ингушетия

ГБОУ "ООШ №29 с.п.Средние Ачалуки"

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО начальных
классов

_____Цечоева З.М.

Протокол № 1
от 11. 08. 2023 г

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР
НОО

_____Тебоева А.Б.

Протокол № 1

12. 08. 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

_____Точиева Ф.И.

Приказ № 131

от 14. 08. 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родная литература»

для обучающихся 2 класса

2 классе дешар хъехара балха программа

Діакхетора каъхат.

Программа оттаяьй ФГОСа компоненташца ювзаяь, г1алг1ай мотт хъехара Г1алг1ай республика дешара министерство хетаяьча хьокхама программага хъежжа 2 класса г1алг1ай мотт хъехара долча дешара книжках. Книжка чулоацам оттабаьраш: К.А.Гагиев, Н.Д.Котиева, Оздоев, А.О. Мальсагов. Арахийцад книжка тоа а даь кхозлаг1а 2009 шера «Сердало» яхача издательство-205 оаг1ув.

Юхьанцарча классашка дешара урокаш хъехаш болча хъехархошта хьалхашка доккхий а бехктохкаме а декхаращ латт: дешархой шаьра, нийса, кхетадеш, кьоастадеш деша 1омабар; дешара книжкаш т1арча произведеней чулоацам бовзийтар а цар керттера уйла йовзийтар а.

2 класса дешара книжка чулоацам 10 разделах, дакъах латт:

Гуйра- 7 сахьат ;

Вай Даьй-мохк-4 сахьат ;

Берий вахар- 9 сахьат ;

Вай доттаг1ех-хьайбаех- 11 сахьат;

1а - 6 сахьат;

Болх- йоккха г1озале - 4 сахьат;

Дувца вай ноаноех лаьца- 3 сахьат;

Б1аьсти- 6 сахьат;

Халкъа кхоллам - 15 сахьат ;

Халкъа беламе дувцараш-1 сахьат.

Эрсий йоазонхой произведенеш юкьеяхьара ма1ан да г1алг1аи эрсии литература в1аши ювзаяра, метта к1оаргалонаш, хозал тахкар, шинна метта безам т1абахийтар, сага кхетаме мел лоарх1аме да цу литература чулоацамо хъехар берашта д1ахайтар.

Программа лерх1ам ба:

- дешархой 1омабе шаъра, кхетам болаш, оаз тоаеш тайп-тайпара тексташ еша;

-дешара безам т1абахийтар, ч1оаг1бар, книжка дезадалиийтар, из харжа а шоаш деша а хар;

-художественни х1ама довзара безам кхебар, произведенеш ешаш дешархоша шоашта хетар дувцар, хъагойтар, оазаца а дешашца а сурташ дехкар;

-доттаг1алах, дикалах, эзделах, бакъдарах кхетам шербар, г1алг1ай литература езаялийтар, цун чулоацамца дешархой дика оамалаш кхейр.

Дешара ларда сурт-сибат.

- Ладувг1а хар, шийга дувцар нийса кхетадар, хаттарашта жоп дала хар, текста чулоацам арг1-арг1аг1а хургболаш д1анийсбе хар.

- Сабаре, дешдоакъошца дешарца шаъра, кхетаме дешара д1ат1авалар, нийса, б1арчча дешашца, ч1оаг1а деша хар. Т1ехъ-т1ехъаг1а сихлуш деша хар.

Литература хара пропедевтика.

-Тайп-тайпара уйлаш йола предложенеш текст йоацалга а, текст сенах оал а хар. Текста чулоацам а кертера уйла а дешархочоа шийна хъаала хар.

- Текста чулоацам хъабувцар, дешалехъа сюжета чу хетаргахъа дувцаргдар е хургдар хъаала хар.

-Дешархошта хъехархочун новкъосталца ха деза текста юкъера синонимаш, антонимаш, эпитеташ хъалеха.

Байта а проза а чулоацам в1аши биста, тайп-тайпара жанраш йовза.

Дешархой кхоллама болх.

-Йовхъамех дешар, хъхъокхар, багах а дешашца а сурт дилар, тоае езаца текстаца тайп-тайпара болх бе хар, шера ханашка хъежжа, 1алама хъал довзаш хила.

2 класса дешархочун ховш хила дезачун ларда эшамаш.

Дешар.

Уйла т1айохийташ, нийса, б1арчча дешашца дешара т1авалар. **1 ахшера** ч1оаг1ача оазаца ца йовза текст ешаш 40-50 дош а кхы а дукхаг1а а деша.

2 ахшера дешар кхетадеш, нийса, оаз а тоаеш, б1арчча дешашца, эша сихал а ч1оаг1ал а йолаш ца йовза текст ешар 55-60 дош, кхы а дукхаг1а дешар.

Дешархошта ха деза:

- дешачун тиллача ц1ера уйла е, цун чулоацамцара бувзамах, кертера уйла, цун къайлаг1а дола ма1ан малаг1а да, шоай ц1и тилла;

- произведене ц1ерага а сурташка а хъежжа дувцаргдар фуд хар;
- кертера дешаш хъалеха, хъехархочун хаттарашта жоп дала ха;
- жоп ч1оаг1деш чулоацам чура эша предложенеш хъалехар;
- шоаш текста доаг1а хаттараш оттаде;
- текст доакьошта екъа, шоаш цу доакьошта ц1и тилла;
- текста кертера уйла хъаала, из текста ц1ераца ювзае;
- произведенешка бувцача турпалхоех шоашта хетар дувцар, дийшачох шоашта хетар хъаалар, кортрбар;
- чулоацам нийса а дукха х1ама юкье ца дуташ а хъадувца;
- текста дешаш а предложенеш а юкьейоалаеш хоржаш деша;
- байташ а з1амига дакъилгаш а дагахъа 1омаде, эшача тайпара сиха, оаз тоаеш, ч1оаг1а, текстага хъежжа;
- тайп-тайпара литературни жанраш шоайла къоастае ха (дувцар, фаълг, байт, к1оанолаг, шира дувцар, ховли-довзали, кица, дагардерг, илли, кх. д1. а).

Метапредметни

Регулятивни УУД

- Хъехархочунца дешара т1адуллар оттаде, урока лерх1амга хъежжа. Деша дешара лерх1амашка хъежжа.
- Массанеца цхъана урока план оттае ха, произведени чулоацам хъабувцара план оттае ха. Планага хъежжа беш бола болх тахкар, баъча балха корта бар, мах бар, иштта кхыча дешархой балха мах бар.
- З1амигача тоабаца е шинне цхъана болх беш, кердача темах ховр а, де ховр а хъакьоастадар. Урок йодаш беча балхах раъза хилар е ца хилар д1аяздар, лакхача говзала т1акхувш хилар хъахьокхар.
- Ше баъча балха раъза хилар е ца хилар дешархочо ший ло1амаг1а хъаалар, урока карах ца доалача х1ама теркам бар, из тоадара болх бе лерх1ам дагалацар.

Познавательни УУД.

- Текста тохкам бе ха, хъехархочо хаттарашца новкъостал а деш. Деша къайла ма1ан ха, из тахка.

-Произведенеш шоайла йиста, в1ашкаоттае, юкъарадар а тарадоацар а хъаоалаш.

-Дийшачун дакъа диста мукъама е или дакъаца, е суртаца, е кицаца.

-Произведени турпалхочо дечун бахъан тахкар. Шийна хетачун, ше яхачун доаг1а масалаш доаладе, даържа дувзаденна къамаъл де.

- Г1алг1ай фаългаш кхоллара лерх1ам ха, цар лу пайда, цар лерх1ам ха.

- Поэзи а проза а шоайла къоастае ха, литературнии 1илман кхетам балара тексташи санна.

- Кхоллама навикаш хъахьокхар, тайп-тайпара произведенеш дагалувцаш, проектни т1адулларах кхоачашдеш.

-Дешашдар кхетаде, дийшар лоацца таблица чу а схема чу а д1аязде ха.

Коммуникативни УУД.

-Дувцара къамаъл оттаде, урока болх беш кадай хила, хаттараш тела. Диалогe, тоабах болх беш дакъа лаца. Шийна бакъахъа хетар ч1оаг1деш, кхычарца къамаъл де хар.

- Темага хъежжа 5-6 предложенех дувзаденна къамаъл оттаде. Проекта 1-2 слайд кхолла. Кхычунга ладувг1а ха, къовсама юкъе дакъа лаца.

-Произведени урпалхочо даьчун мах бе, эздешашца къамаъл де.

- Кхыча дешархой урока баьча балха мах бе ха, оттаяьча критерешца.

- Барт бара кийча хилар хъахьокхар, къовсам, дов е цатоам д1абаккхара тайп-тайпара вариациеш йоалае ха.

- Боккхийчарца къамаъл деш, книжкаши, дошлоргаши, энциклопедешеш дешаш кердадар, пайдабар леха.

-Йоккха йоаца презентаци (5-6 слайд дола) боккхийчар новкъосталца кийчъар, проекта темага хъежжа, слайдашка хъежжа темах лаьца лоацца дувца.

Личностни.

- Художественни произведенеш ешарца дезала юкъера безама керттера хьал хар (барт хилар, сий дар, безаме, къахетаме, в1аши новкъостал деш хилар)

- Ше ваьнна моттиг ховш хила, ше малаг1ча этносаца лоарх1аш ва ха. Кхыча къамех цар сий деш къамаъл дар.

- Кхыйола культураш а, къамаш а долга ховш хилар, дикаг1а довзачарех хьадувца ха, культураца е динаца шоай культура е дина тарахетараш хьаала хар (нохчий, татараш, 1арбий, сирийцаш, кх. д1. а).

-Юкъя а ца лелхаш, кхычунга ладувг1а ха, ший уйла сатийна д1аалар, тайп-тайпара аргументаш а йоалаеш. Дешархой в1аш къовсам балара бахъанаш ха.

- Ц1аг1а а классе а книжкаш дешара т1акхувш хилар хьахьокхар, библиотеке ахар, мукъя волча хана, урока эша материал кийчъяр.

- Йоазонхой кхолламах ха безам болаш хилар хьахьокхар, шийна эггара ч1оаг1аг1а безачар ц1ераш яха хар, безара бахъан а хьаалар.

- Литературни кхоллама болх шийна эшаш болга хар.

-Ишколе вахара бокъонаш йовзар, цар дешархочоа луп айда малаг1а ба хар. Дикача дешархочун масалаш доаладе йийшача произведени юкьера.

- Сага новкъостал доацаш ше болх бе ховш хила, ше даьчох жоп дала дезалга ховш хила.

-Поэтически деша хозал ховш хила, йоазонхочо дешашца сурт дулаш доаладаь дешаш хьалаха ховш хила. Хозахийта дешаш а эпитеташ а шоай къамаьла юкьедоаладар.

-Эзделаца дар доацар ховш хила, литературни турпалхоехи эздийча сагахи йоахка оамалаш хьаювцаха, г1улакхаца дар доацар къоастаде ха.

- Дешаш а яздеш а нийса ваг1араи б1аргий са толха ца дараи йоаг1а бокъонаш ховш хила. К1аьдвалар д1адоаккхаш е еза упражненеш йовзаш, уж еш хила. Саг унахц1ена хилара бокъонаш ц1аг1а а накъайоалаш лелае ха.

Календарни-тематически план.

Дешар 2 класс - 68 сахъат.

№ п/ п	Урока тема	Са хъа ти й боа ра м	Дешархой дешара т1ехдика хилара бе беза болх. Универсальни дешара ардамаш (УУД).	Материал 1омаяра лоарх1аме ардамаш (планируемые рез-ты).	План	Факт
1.	Озанаькъан С. «Г1атта, деша г1о!», Шеденаькъан С. «Ахка дагадоха вайна».	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжка хъаракашца а книжкаца а болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Книжкаца болх беш эша хъаракаш малаг1аш да хар. Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар.		
2.	Йовлой М. « Чкъаьре», Осминаькъан Хь. « Гуйре», «1ажий беша».	1	Дешара кхетама лард 1омаяр, прозаически а поэтически а текстаца болх бе хар 1омадар, кертерадар хъалахар, корта бе хар.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ъеш дагахъа.		
3.	«Мужгеи чаи» (эрсий фаьлг).	1	Бахъанаи хъахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш.	Фольклора жанраш ховш хила. Фаьлга турпалий оамалаш тахка хар, фаьлга план оттаяр, чулоацам хъабувцар.		
4.	Янднаькъан Дж. «Г1араг1ураш», «Гуйра».	1	Поэтически текста дешара кхетама лард 1омаяр, кертерадар къоастаде хар, дувчачун тохкам бар, кертерадар а кертера доацар а къоастадеш. Байт ювцара говзал 1омаяр, цун хъал, оамал хъахьокхаш.	Г1алг1ай поэтий байташ ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоацам тахкар, байташ дагахъа ешар. Оаза низаца байта чулоацама логически тохар де.		
5.	Шеденаькъан С. «Акха боабашк».	1	Дувцар хъадувцара нийса логически къамаьла «з1ы» оттаяр, дийшачох лаьца	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка		

			нийсархошца къамаъл де хар. План оттаяр, корта бар, дешай лексически маӀан дар.	хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
6.	Хамхой А. «Дошо гуйре». Кицаш.	1	Хъехархочо а дешархоша а дешашдар чулаца, тара дар хъалеха хар, шийна хетар хъаала а кертерадар хъалаха а хар.	Гуйрах лаьца дешашца лоацца дувцар кхоллар, шаьра, оаз тоаеш дешар. Логически тохар долаш деша хар. Дийшачун маӀан дар, кичай маӀан дашхар. Кицаш довзар, тарадараш доаладар.		
7.	Шеденаькъан С. «Гуйрен гӀулакхаш».	1	Дийшачун тарадар доаладе а, къамаьла юкъе дакъа лаца а, текста юкъе логически соцам беш деша хар а чӀоагӀдар. Текста тохкам бар, чулоацам хъабувца хара план оттаяр, дошлоргаца болх бар.	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила, дувцара къамаьл дар, шаьра дешар, хаттараш оттаде, царна дizza жоп дала ха, текстага хъежжа чулоацам хъабувца кертерадар юкъера ца доаккхаш.		
8.	Шеденаькъан С. «Хъа зӀамига Даьхе-ГӀалгӀайче».	1	Эшаш йола информаци книжка тӀара хъалаха лoмадар, текста чулоацам кхетабара дешаш логически бувзам боа ца беш лoдеша хара болх бар.	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила, дувцара къамаьл дар, шаьра дешар, хаттараш оттаде, царна дizza жоп дала ха, текстага хъежжа чулоацам хъабувца кертерадар юкъера ца доаккхаш.		
9.	Янднаькъан Дж. «Наьна лоамаш», Гамботнаькъан Б. «Лоамашка», Чакхенаькъан Ю. «Машар эш».	1	Поэтически текст ешаш соцам бе беза моттигаш гучаяхар, юкъарадар а кертерадар а къoаастаде хар, дешархой дийшачох шоайла къамаьл де лoмабар, ший уйлаш къамаьлага нийса йила хар хъехар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг лeладар. Йoазонхой текстага хъежжа зӀамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар.		
10	Шеденаькъан С. «Хъа йоккха Даьхе-Росси», «Вай турпала юрташ».	1	Прозаически текст еша логически «зӀы» йoа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къoаастаде хар, эша керда информаци книжка тӀара	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила, дувцара къамаьл дар, шаьра дешар, хаттараш оттаде, царна дizza жоп дала ха, текстага хъежжа чулоацам хъабувца кертерадар		

			хъалаха хар, б1арчча дешашца дешар, дувчачун кертера уйла ца йоаеш.	юкьера ца доаккхаш.		
11	Шеденакъан С. «Вай герб», «Вай байракх». Кицаш.	1	Текст еша логически «з1ы» йоа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къоастаде хар, эша керда информаци книжка т1ара хъалаха хар, б1арчча дешашца дешар, дувчачун кертера уйла ца йоаеш.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехъ-т1ехъаг1а оаз лаьг1ъеш дагахъа.		
12	Шеденакъан С. «Фу аьлар лоро?»	1	Бахъанай хъахинначунней юкьера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
13	Гарчакхнакъан С. «Мекъал», Танкнакъан А. «Хъаьша ларх1ар».	1	Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар. Бахъанай хъахинначунней юкьера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
14	Танкнакъан А. «Наькъа эздел».	1	Шийна хетар а ховр а дувца хар, дешархошца къамаъла юкъе дакъа лацар, дешачун ма1ан кхетадергдолаш логически соцам беш дешар б1арчча дешашца.	Г1алг1ай г1улакх, эздел ховш хила, вахарца дувзаденнача г1улакхех къамаъл де хар, шаъра дешар, хоржаш дешар, доакъош де хар.		
15	Боазаркъаннакъан М. «Туми».	1	Произведе кертчерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала		

			къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	хар.		
16	Коазой Т. «Уй да бехке».	1	Оазаца текста турпалий эмоционални оамал хъахьокхар, б1арчча дешашца дешарца логически бувзам боа ца бар, прозаически текст ма1ан доа ца деш деша 1омадар.	Дувцара чулоацам лоацца кертерадар ца дутах хъабувца, б1арчча дешашца, шаъра деша, доакъошта екъа текст, масалаш доаладе хар.		
17	Хьоашалнакъан 1. «Доккхадий дуне?», Мазинакъан М. «Оахца Муса».	1	Оазаца ший уйла –нигат хъахьокхар, оттадаъча хаттара книжка т1ара сихха хъа а леханийса жоп дала хар, дошлоргаца болх бар, дийшачун тара дар доаладе, корта бе, кертера ма1ан малаг1а да хъаала хар.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лабг1еш дагахъа.		
18	Ахилгнакъан М. «Изаш», Шеденакъан С. «Мурад».	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
19	Шеденакъан С. «Деша аха к1ордадаъд».	1	Оазаца ший уйла –нигат хъахьокхар, оттадаъча хаттара книжка т1ара сихха хъа а леханийса жоп дала хар, дошлоргаца болх бар, дийшачун тара дар доаладе, корта бе, кертера ма1ан малаг1а да хъаала хар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
20	Горчханнакъан Б. «В1аъхий Аслан». Кицаш.	1	Бахъанай хъахинначунней юкъера бувзам гучабакхар, дувцара къамаъл оттаде хар,	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка		

			б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
21	Ушинский К. «Хъайбаш къовсадалар», Хъоашалнаъкъан 1 «Борцакх».	1	Текст еша логически «з1ы» йоа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къоастаде хар, эша керда информаци книжка т1ара хъалаха хар, б1арчча дешашца дешар, дувчачун кертера уйла ца йоаеш.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехъ-т1ехъаг1а оаз лабг1ъеш дагахъа.		
22	Шеденаъкъан С. «Зоопарке».	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
23	«Борзи сискали» (фаълг), Ахилгнаъкъан М. «Бакъилг», 1арчакхнаъкъан Т. «Тайша б1ийг».	1	Дувцар хъадувцара нийса логически къамаъла «з1ы» оттаяр, дийшачох лаъца нийсархошца къамаъл де хар. План оттаяр, корта бар, дешай лексически ма1ан дар.	Дийнатех дола фаългаш ховш хила, Шаъра, оаз тоаеш б1арчча дешашца деша. Оазаца шийна фаълга турпалех хетар хъагойтар, нийса хъабувцар. Дешашца фаълга турпала сурт-сибат дила хар.		
24	Хъоашалнаъкъан 1. «Х1аьтал-митал», «К1азилги газилги», «Г1аьзии аьрзии».	1	Бахъанаи хъахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Хашагульгов 1аьла произведенеш йовзаш хила. Фаългаи дувцараи юкъе башхало малаг1а я хар, дийнатех лаъца дувцараш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хъалехар.		

25	Хамхой М. «Борз». Дидигнабкѡан А. «Фатимай пхѡагал».	1	Текста чулоацам хѡабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца кѡамаѡла юкѡе дizza дакѡа лацар, хаттарашта дizza жоп далар Хѡахинначуннеи бахѡанай юкѡера бувзам гучабаккхар, дувцара кѡамаѡл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, кѡамаѡла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Йоазонхой текстага хѡежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах кѡамаѡл де хар. Шаѡра деша, т1ехь-т1ехѡаг1а оаз лаг1ѡеш дагахѡа. Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хѡадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хѡежжа чулоацам хѡабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хѡаала хар.		
26	Патнабкѡан С. «К1азилг».	1	Произведеие кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хѡабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца кѡамаѡла юкѡе дizza дакѡа лацар, хаттарашта дizza жоп далар.	Фаѡлгаи дувцарай юкѡе башхало малаг1а я хар, дийнатех лаѡца дувцараш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хѡалехар.		

27	Ганенабкѡан М. «Цици», Мерешкнабкѡан С. «Кѡулац».	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжка книжкаца болх бе хар, хоржаш дешар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, чулоацама кертера уйла хѡаала хар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хѡадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хѡежжа чулоацам хѡабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хѡаала хар.		
28	«Маѡкара цогал» (фаѡлг). Кицаш.	1	Бахѡанай хѡахинначуннеи юкѡера бувзам гучабаккхар, дувцара кѡамаѡл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, кѡамаѡла уйла еш. Кертера уйла	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хѡежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах кѡамаѡл де хар.		

			малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.			
29	«Борзи цогали» (фаьлг).	1	Бахъанай хъахинначунней юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Г1алг1ай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувцар, тахкар, сурташка хъежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка т1арча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, ма1ан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
30	«Сай» (фаьлг).	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжка хъаракашца а книжкаца а болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Дийнатех дола фаьлгаш ховш хила, Шаьра, оаз тоаеш б1арчча дешашца деша. Оазаца шийна фаьлга турпалех хетар хъагойтар, нийса хъабувцар. Дешашца фаьлга турпала сурт-сибат дила хар.		
31	Осминаькъан Хь. «1а», Пушкин А. «1ан сайре».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ъеш дагахъа.		
32	Лаьннаькъан М. «Лийга дув».	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Фаьлгаи дувцарай юкъе башхало малаг1а я хар, дийнатех лаьца дувцараш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хъалехар.		
33	Шеденаькъан С. «Ж1алелар».	1	Бахъанай хъахинначунней юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		

34	Ведажнакъан А. «1ай», Гамботнакъан Б. «Чарахье».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	1аламах лаьца йола произведенеш йовзаш хила, 1алама сурташ хьахьокха дешаш хьалехар, йоазонхочун уйлаш хьахьокха дешаш хьалехар, ший уйлаш лоаца дувцарга яхка хьаювца хар.		
35	Хьоашалнакъан 1. «1ай хьунаг1а», Мазинакъан М. «1ан ди»,	1	Текста дешара кхетама лард 1омаяр, кертерадар къоастаде хар, дувчачун тохкам бар, кертерадар а кертера доацар а къоадаеш. Байт ювцара говзал 1омаяр, цун хьал, оамал хьахьокхаш.	Йоазонхой текстага хьежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ьеш дагахьа.		
36	Мазинакъан М. «Марем», Кхоартой М. «1ан ловзар».	1				
37	Шеденакъан С. «Маднат»	1	Бахъанаи хьахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хьадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хьежжа чулоацам хьабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хьаала хар.		
38	1арчакхнакъан С. «Ахьмад- г1ишлонхо». Классал арахьа дешар «Фаьлгаш»	1	Текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Дийшар вахарца дувза а диста а хар. Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хьежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар.		
39	Шеденакъан С. «Хьан болх ба дикаг1а?», Осминакъан Хь. «К1а, к1а».	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хьежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Дийшар вахарца дувза а диста а хар.		

			далар.			
40	Гаьгенаькъан Г. «Жау хургва со а», Осминаькъан Хь. «Фийг». Кицаш.	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар.	ГIалгIай поэтий байташ ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоацам тахкар, байташ дагахьа ешар. Оаза низаца байта чулоацама логически тохар де.		
41	Хамхой А. «Са нана дика я», Меданаькъан З. «Са даь-нана».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	Йоазонхой текстага хьежжа зIамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, тIехь-тIехьагIа оаз лаьгIъеш дагахьа.		
42	Хамхой Т. «Са нана», «Бекарг» (фаьлг).	1	Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал къоастаяр.	ГIалгIай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хьабувцар, тахкар, сурташка хьежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка тIарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, маIан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
43	МутаIалнаькъан Хь.-Б. «Башир», Ахилгнаькъан М. «Мама яь ди», Кхузгнаькъан И. «Нана».	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хьежжа зIамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар.		
44	Шеденаькъан С. «БIаьстен бутт»	1	Дешара декхараш кхоачашдара текстаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар,	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила. Произведени чулоацамах лаьца къамаьл де хар.		

			хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Гонахъарча 1аламах бола кхетам шербар. Дийшар вахарца дувзаде хар.		
45	Хьоашалнакъан 1. «Б1аьсти».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Хашагульгов 1. Производенеш йовзаш хила. Произведени чулоацамах лаьца къамаьл де хар. Гонахъарча 1аламах бола кхетам шербар. Дийшар вахарца дувзаде хар.		
46	Патнакъан С. «Оалхазараша б1енаш мишта дехк», Шеденакъан С. «Алкхашк 1овдала яц».	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ъеш дагахьа.		
47	«Бекарг» (фаьлг).	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Г1алг1ай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувцар, тахкар, сурташка хъежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка т1арча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, ма1ан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
48	Хьоашалнакъан 1. «Бумбарг», «Чхьовкарч», «Алкхашкаш», «Боали хъачи».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Хашагульгов 1. Производенеш йовзаш хила.		
49	Чахкенакъан С. «Мала мичахьа вах», Хьоашалнакъан 1. «Готахъазилг», «Борг1илг».	1	Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал къоастаяр.	Г1алг1ай поэтий байташ ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоацам тахкар, байташ дагахьа ешар. Оаза низаца байта чулоацама логически тохар де.		

--

50	Шеденаџъан С. «Багахбувцам».	1	Дешара декхараш кхоачашдара текстац болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар.	ГIалгIай багахбувцамах кхетам хила, кIоарга маIан чулоацаш оттадаьча багахбувцама доакьош ховш хила.		
51	Дагардергаш.	1	Хьехархочо а дешархоша а дешашд ар чулаца, тара дар хьалеха хар, шийна хетар хьаала а кертерадар хьалаха а хар.	ГIалгIай багахбувцама доакьош ховш хила, уж шоайла кьоастаде, масалаш доаладе. Книжка тIара а журналалаш тIара а уж хьалаха а кьоастаде а хар.		
52	Пхьабуаргаш.	1	Дешара декхараш кхоачашдара текстац болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар.	ГIалгIай багахбувцама доакьош ховш хила, уж шоайла кьоастаде, масалаш доаладе.		
53	Тхьуж–илли. Малав майрагIа. Хьоастарг.	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар.	ГIалгIай багахбувцама доакьош ховш хила, уж шоайла кьоастаде, масалаш доаладе. Бераш Iомаде шоаш дагалаца а хьакхолла а тхьуж-иллеш, хьоастаргаш.		
54	«Цогала питам» (кIоанолг).	1	Текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца кьамаьла юкье дизза дакьа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Фольклора тайпаш ховш хила. КIоанолга турпалий оамалаш тахка хар, план оттаяр, чулоацам хьабувцар.		
55	«Борзи жIалии» (кIоанолг).	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца кьамаьла юкье дизза дакьа лацар, хаттарашта дизза жоп	КIоанолгаш довзаш хила, цар маIан тахка ха, чулоацам хьабувцар, оаз тоаеш дешар, оазаца безам е цабезам гучабаккхар. Хаттараш оттаде а, хоржаш деша.		

			далар.			
56	«Кери къайги» (клоанолг), «Нали, цогали, борзи» (клоанолг).	1	Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а влaши духъала а малан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр.	Клоанолгаш довзаш хила, цар ма ¹ ан тахка ха, чулоацам хъабувцар, оаз тоаеш дешар, оазаца безам е цабезам гучабаккхар. Хаттараш оттаде а, хоржаш деша.		
57	«Цогали боабашки» (фаьлг).	1	Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а влaши духъала а малан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр.	Г ¹ алг ¹ ай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувцар, тахкар, сурташка хъежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка т ¹ арча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, малан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
58	«Даде к ¹ аьнк» (фаьлг).	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг ¹ а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Фольклора тайпаш ховш хила. Фаьлгa турпалий оамалаш тахка хар, фаьлгa план оттаяр, чулоацам хъабувцар.		
59	«Дог-майраУртиг» (фаьлг).	1	Хъахинначуннеи бахъанай юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл оттаде хар, б ¹ арчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш. Кертера уйла малаг ¹ а я ховргдолаш нийса дешар.	Майралахи хъаькъалахи лаьца фаьлгаш хар, тарадар доаладар, шаьра, б ¹ арчча дешашца дешар. Дувцара къамаьл шаьрдар, чулоацам хъабувцар.		
60	«Дег ¹ ар-м хъат ¹ адоаг ¹ аргда (фаьлг).	1	Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а влaши духъала а малан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр.	Фаьлгаш хар, тарадар доаладар, шаьра, б ¹ арчча дешашца дешар. Дувцара къамаьл шаьрдар, чулоацам хъабувцар.		

61	«Боджи борзи» (фаълг).	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хябувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	Г1алг1ай фаългаш ховш хила, цар чулоацам нийса хябувцар, тахкар, сурташка хъежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка т1арча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, ма1ан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
62	«Оакхарий чарахъе» (фаълг).	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар.	Фольклора тайпаш ховш хила. Фаълга турпалий оамалаш тахка хар, фаълга план оттаяр, чулоацам хябувцар.		
63	«Хъинар дола пхъид». «Борг1али котами».	1	Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал къоастаяр.	Дийнатех дола фаългаш ховш хила, Шаъра, оаз тоаеш б1арчча дешашца деша. Оазаца шийна фаълга турпалех хетар хъагойтар, нийса хябувцар. Дешашца фаълга турпала сурт-сибат дила хар.		
64	«Циски цогали» (фаълг).	1	Хъахинначуннеи бахъанаи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Г1алг1ай фаългаш ховш хила, цар чулоацам нийса хябувцар, тахкар, сурташка хъежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка т1арча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, ма1ан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
65	«Ломи цогали» (фаълг).	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хябувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа	Фольклора тайпаш ховш хила. Фаълга турпалий оамалаш тахка хар, оазаца хъай царцара безам е эг1азло хъахъокхар, фаълга план оттаяр, чулоацам хябувцар.		

			лацар, хаттарашта дизза жоп далар.			
66	«Хьоара кад балара», «Вас хинна латт со»,	1	Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а в1аши духьала а ма1ан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр.	Беламе дувцараш ховш хила, тайп- тайпарча книжкаш т1ара, журналаш т1ара уж дешар, чулоацама тохкам бе хар, хьадувцар. Кхыйола г1алг1ай багахбувцама жанраш хар.		
67	«Говр хила г1ийрта вир», «Ада х1ана уд вай?»	1	Текста эмоциональни оамал къоастаяр. Тара а в1аши духьала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Тайп-тайпарча книжкаш т1ара, журналаш т1ара беламе дувцараш дешар, чулоацама тохкам бе хар, хьадувцар. Кхыйола г1алг1ай багахбувцама жанраш хар.		
68	«Говр хила г1ийрта вир», «Ада х1ана уд вай?»	1	Текста эмоциональни оамал къоастаяр. Тара а в1аши духьала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Тайп-тайпарча книжкаш т1ара, журналаш т1ара беламе дувцараш дешар, чулоацама тохкам бе хар, хьадувцар. Кхыйола г1алг1ай багахбувцама жанраш хар.		